

B O S N A I H E R C E G O V I N A
Federacija Bosne i Hercegovine
Ured za reviziju budžeta-proračuna F BiH
Sarajevo
UR-007;019;022-01/02

IZVJEŠTAJ

O REVIZIJI FINANSIJSKOG-FINANCIJSKOG IZVJEŠTAJA
Na dan 31. decembra 2001 godine

KORISNIK : FEDERALNI ZAVOD ZA STATISTIKU SARAJEVO

Sarajevo April 2002. godine

URED ZA REVIZIJU BUDŽETA F BiH

MENADŽMENTU FEDERALNOG ZAVODA ZA STATISTIKU

MIŠLJENJE REVIZORA

1. Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja i poslovanja (uključujući odluke rukovodstva) u **FEDERALNOM ZAVODU ZA STATISTIKU**, za finansijsku 2001. godinu. Naša odgovornost je da u skladu sa opšteprihvaćenim revizijskim standardima i standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizorskih institucija – INTOSAI, izvršimo godišnju reviziju finansijskih izvještaja i izdamo izvještaj zasnovan na našem pregledu, u skladu sa Službenim novinama 48/99 FBiH.
2. Reviziju smo obavili u skladu sa generalno prihvaćenim revizijskim standardima i INTOSAI standardima. Ovi standardi zahtijevaju da reviziju planiramo i obavimo s ciljem postizanja razumne osnove za procjenu, da li finansijski izvještaji predstavljaju tačan i istinit prikaz poslovanja tokom godine i stanja na kraju godine. Odgovornost menadžmenta FEDERALNOG ZAVODA ZA STATISTIKU je da ispuni svoje zakonske obaveze u provođenju osnovnih propisanih djelatnosti FEDERALNOG ZAVODA ZA STATISTIKU na efektivan način i u saglasnosti sa pozitivnim zakonima i propisima. Rukovodstvo FEDERALNOG ZAVODA ZA STATISTIKU je, također, odgovorno za finansijske izvještaje. Revizija podrazumijeva naknadni pregled i provjeru računovodstvenih promjena kod budžetskog korisnika u cilju ustanovljavanja njihove usklađenosti sa unaprijed postavljenim kriterijima. Nalazom revizije treba razviti povjerenje u vjerodostojnost i pouzdanost informacija prezentiranih u finansijskim izvještajima. Osnovni cilj naše revizije je izražavanje mišljenja o realnosti i objektivnosti finansijskog stanja i rezultata poslovanja iskazanog u godišnjim izvještajima.
3. **Nakon obavljene revizije skrećemo pažnju na sljedeće :**
 - a) **Prihodi i rashodi su pogrešno iskazani (plaća iz dvanaestog mjeseca 2000. godine dva puta je proknjižena (156.705 KM) i nije proknjižen iznos vlastitih prihoda koji je iz budžeta vraćen Zavodu (38.000 KM)).**
 - b) **Nije dosljedno provedena Uredba o postupku nabavke roba, usluga i ustupanju radova Službene novine F BiH broj 31/98;**
 - c) **Prekoračenje planiranog budžeta za iznos od 367.477 KM (12%);**
 - d) **Pogrešno knjiženje pojedinih obaveza (Član 35. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta F BiH);**
 - e) **Vlastiti prihodi su samo dijelom vraćani na budžet suprotno Članu 18. Zakona o izvršenju budžeta Službene novine 18/01.**
4. Po našem mišljenju, izvještaji u najvećem svom dijelu daju istinit i fer pregled finansijskog položaja FEDERALNOG ZAVODA ZA STATISTIKU na dan 31.12.2001. godine, osim za navedeno pod tačkom 3. a). Pored činjenice što navodi pod 3. b), c) i d) ne utiču na istinit i fer pregled finansijskih izvještaja, ističemo i preporučujemo da se u narednom periodu otklone navedeni nedostaci.

Zamjenik generalnog revizora

Generalni revizor

Branko Kolobarić, dipl.oec.

mr.sc. Ibrahim Okanović, dipl.oec.

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI BUDŽETA FEDERALNOG ZAVODA ZA STATISTIKU

UVOD

Tim Ureda za reviziju u sastavu Velić Fuad , Barbarić Dubravka i Novak Jadranka obavio je reviziju finansijskih izvještaja Federalnog zavoda za statistiku u periodu od 11.03.2002. godine do 23.03.2002. godine , a na osnovu ovlaštenja u skladu sa Zakonom o reviziji budžeta F BiH.Nismo vršili ispitivanja niti podnosili izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja Federalnog zavoda za statistiku za 2000. godinu. S toga ne iskazujemo mišljenje o početnim stanjima za 2001. godinu i prihvatili smo ih kao vjerodostojne.

Tim Ureda za reviziju je u toku trajanja revizije posvetio posebnu pažnju da ostane nezavisan prema korisniku kod kojeg je vršena revizija. Kod korisnika smo nastojali stvoriti razumijevanje naše uloge i funkcije održavanjem dobrih odnosa , pa smo na taj način informacije , koje smo tražili od korisnika , **dobili slobodno i iskreno** kako bi sa korisnikom dalje vodili raspravu u atmosferi međusobnog uvažavanja i razumijevanja u cilju postizanja **nezavisnosti revizora i institucije koju oni predstavljaju.**

Tim Ureda za reviziju je vodio posebnu brigu o primjenjivanju najkvalitetnije metodologije i prakse , s toga što obaveze i odgovornosti Ureda za reviziju ali i revizora kao njegovog sastavnog dijela su jako bitne za **koncept javne odgovornosti , nadležnosti i dužne pažnje i revizora i institucije koju oni predstavljaju.**

OPĆI PODACI

Federalni zavod za statistiku djeluje kao jedinstvena cjelina. Isti obavlja stručne poslove koji se odnose na statistička istraživanja u Federaciji a naročito na : prikupljanje , obradu i publikovanje statističkih podataka ; utvrđivanje jedinstvene metodologije statističkih istraživanja ; razvijanje jedinstvenih statističkih standarda ; razvijanje jedinstvenog informacionog statističkog sistema te uvođenje i vođenje administrativnih i statističkih registara i slično (Zakon o statističkim istraživanjima u FBiH Službene novine FBiH br. 6/95). Poslovi i zadaci iz djelokruga Federalnog zavoda za statistiku obavljaju se preko 17 organizacionih jedinica-sektora.

Federalni zavod za statistiku se finansira iz budžeta i vlastitih prihoda. Prosječan broj zaposlenih u Federalnom zavodu za statistiku je u 2001. godini bio 170 uposlenika. Federalni zavod za statistiku obavlja poslovanje u vlastitim prostorima (nije definisano vlasništvo sjedišta Zavoda u Sarajevu) i ne plaća se zakupnina , sem za poslovni prostor u Zenici za koji se plaća zakupnina na osnovu sklopljenog ugovora o zakupu.

CILJ REVIZIJE

Cilj tima Ureda za reviziju je bio da planira i izvrši reviziju finansijskih izvještaja FEDERALNOG ZAVODA ZA STATISTIKU i tako stvori realnu osnovu kako bi se izvršila procjena tačnosti i korektnosti godišnjeg izvještaja , kao i dosljednog provođenja zakonskih propisa u poslovanju.. Naš stav i mišljenje , koji iznosimo u izvještaju su isključivo naša odgovornost.

Mišljenja smo , da su ciljevi revizije , koje smo postavili prilikom otpočinjanja revizije ispunjeni. Tim Ureda za reviziju je na ovaj način postavljanjem ciljeva posebnu pažnju posvetio primjeni INTOSAI standarda , koji definišu : planiranje , nadzor i pregled , proučavanje i procjenjivanje interne kontrole , usaglašenost s primjenjenim zakonskim propisima revizijski dokaz i analizu finansijskih izvještaja , kako će u daljem tekstu biti navedeno.

NALAZI I PREPORUKE

Menadžment i sistem internih kontrola

Tokom obavljanja revizije , tim Ureda za reviziju je uočio da u poslovanju FEDERALNOG ZAVODA ZA STATISTIKU funkcioniše sistem pisanih internih kontrola u najvećem dijelu radnji koje se obavljaju unutar kolektiva.

Slabosti koje smo uočili u funkcionisanju sistema internih kontrola odnose se na :

- **Izostanak ovjere odgovornog lica odnosno ovlaštenja za isplatu javnih prihoda na dokumentaciji (npr. potpisi odobrenja za plaćanje na fakturama od dobavljača).**
- **U pojedinim slučajevima nije dosljedno provođena Uredba o nabavci roba , usluga i ustupanju radova (nabavka kompjuterskog papira).**
- **Prekoračenje stavki koje su planirane rebalansom.**
- **Djelimično vraćanje vlastitih prihoda na budžet.**

Preporuka :

Smatramo da je ne dosljedno funkcionisanje sistema internih kontrola prouzrokovalo nastajanje navedenih nepravilnosti. S toga preporučujemo da se sistem internih kontrola , sem formalnog postojanja i suštinski dosljedno provodi.

Usklađenost sa zakonskim propisima

Revizijom je utvrđeno da se Menadžment Federalnog zavoda za statistiku u svom poslovanju nije dosljedno pridržavao zakonskih propisa , **kao što je :**

- **Izostanak ovjere odgovornog lica na dokumentima za plaćanje (fakture dobavljača).**
- **Uredba o postupku nabave robe , usluga i ustupanju radova.**
- **Djelimično poštivanje Zakona o budžetu (djelimično vraćanje vlastitih prihoda na budžet , prekoračenje budžeta).**

Preporuka :

Smatramo da se za navedeno radi o kršenju navedenih propisa i da se u budućnosti navedene nepravilnosti moraju otkloniti i uskladiti sa navedenim propisima.

Izvršenje budžeta

Prema budžetu za 2001. godinu , ukupno planirani prihodi iznosili su 3.013.000 KM Službene novine FBiH 61/01. Ostvareni su rashodi u iznosu od 3.380.477 KM. Na osnovu iznesenih podataka može se vidjeti da je Federalni zavod za statistiku ostvario veće rashode od planiranih rebalansom. **To povećanje je bilo moguće ostvariti zbog ostvarenja vlastitih prihoda , jer dio istih nije vraćan na budžet što je u suprotnosti sa Zakonom o budžetu.**

Preporuka :

Iz navedenog se može vidjeti da u Federalnom zavodu za statistiku postoji evidentno prekoračenje planiranog budžeta. Smatramo da se u budućnosti prekoračenja planiranog i odobrenog budžeta ne smiju dešavati , jer je to u suprotnosti sa Zakonom o budžetu.

Prihodi :**Specifikacija ostvarenih prihoda u 2001. godini :**

Opis	Planirano	Ostvareno	Index
1	2	3	4
Prihodi doznačeni iz budžeta	3.013.000	3.000.806	99
Ostatak po završnom računu 2000.godine		6.853	
Sredstva od ZAP-a		36.310	
Naknade i takse i prihodi od pruž.jav.usluga		374.508	249
UKUPNO PRIHODI I PRIMICI	3.013.000	3.418.477	113

Revizijom je utvrđeno da je Federalni zavod za statistiku u 2001. godini iskazao ostvarene prihode iz budžeta u iznosu od 3.119.511 KM. Taj iznos se ne slaže sa iznosom stvarno doznačenih sredstava iz budžeta i veći je za 118.705 KM. Odstupanje je nastalo zbog pogrešnog knjiženja dvije nastale promjene u knjigovodstvu. Jedna se odnosi na iznos od 156.705 KM za doznaku za plaću iz 2000. godine , koja nije trebala biti oprihodovana u 2001. godini jer se odnosi na 2000. godinu , a druga se odnosi na vlastite prihode koji su vraćeni iz budžeta , a koji nisu uknjiženi u iznosu od 38.000 KM. Iz navedenog proizilazi da ukupni prihodi iz budžeta iznose 3.000.806 KM , a ukupni ostvareni prihodi iznose 3.418.477 KM.

Preporuka :

Ovdje treba istaći da je Federalni zavod za statistiku koristio vlastite prihode za podmirenje svojih rashoda , koji su ostvareni u većem iznosu od planiranih rebalansom. Tokom revizije je utvrđeno da postoji pisana prepiska sa Federalnim ministarstvom finansija u kojem Federalni zavod za statistiku traži odobrenje za trošenje vlastitih prihoda. Međutim nije utvrđeno da je dobio pozitivan odgovor na to svoje traženje. S obzirom na navedeno upućujemo da se u narednom periodu obrati pažnja na ovaj nedostatak. Također treba istaći da je Članak 34. Zakona o budžetu F BiH definisao da se godišnji proračun izvršava do 31.12. fiskalne godine. Odluka Vlade F BiH broj 77/2002 o produžetku fiskalne godine je uticala na izvršenje proračuna , tako što su neki prihodi koji nisu trebali ući u obračunski period i obrnuto , što nije u skladu sa Članom 34. Zakona o budžetu F BiH Službene novine 20/98.

Rashodi :**Specifikacija ostvarenih rashoda u 2000. godini :**

Opis	Planirano	Ostvareno	Index
1	2	3	4
Plaće i naknade	2.386.400	2.482.508	104
Doprinosi poslodavca	216.000	215.411	99
Putni troškovi	12.500	25.444	203
Izdaci za energiju	72.300	63.099	87
Izdaci za komunalne usluge	55.400	225.925	407

Nabavka materijala	166.900	175.735	105
Izdaci za usluge prevoza i goriva	5.300	8.832	166
Unajmljivanje imovine i opreme	34.000	37.898	111
Tekuće održavanje	23.700	74.813	315
Izdaci za osiguranje i bankarske usluge	6.200	10.450	168
Ugovorene usluge	34.300	33.878	98
Doznake nižim potrošačkim jedinicama		26.484	
UKUPNO OSTVARENI RASHODI	3.013.000	3.380.477	112

Kako se vidi iz tabele ostvareni rashodi u odnosu na planirane su prekoračeni kod skoro svih stavki. Potrebno je objasniti da ukupan iznos ostvarenih rashoda koji je iskazan u finansijskim izvještajima je veći od stvarno ostvarenih rashoda koji su iskazani u tabeli za 156.705 KM. Ova razlika je objašnjena u poglavlju prihodi, tako da stvarni iznos ostvarenih rashoda iznosi 3.380.477 KM. Razlika se odnosi na pogrešno iskazanu plaću iz 2000. godine, koja nije trebala biti iskazana u rashodima iz 2001. godine.

Na osnovu indexa koji su prikazani u tabeli može se vidjeti da su najveća prekoračenja ostvarena na sljedećim stavkama:

- **Putni troškovi** koji su napravljeni pri obilasku, obuci i pomoći u radu službi i ureda po kantonima.
- **Izdaci za komunalne usluge** utrošeni za potrošnju gasa, PTT (veliki dio posla se obavlja telefonski i faxom), trošak distribucije obrazaca.
- **Tekuće održavanje** se odnosi na adaptaciju poslovnih prostora dobivenih po ugovoru od ZPP i ZAP u Travniku i Širokom Brijegu.

Preporuka:

Revizijom je utvrđeno da za pojedine slučajeve nije dosljedno poštivana Uredba o postupku nabave roba, usluga i ustupanja radova za dio, koji se odnosi na prikupljanje više ponuda i odabir najpovoljnijeg ponuđača (nabavka kompjuterskog papira od dobavljača Svjetlostkomerc Sarajevo). Upućujemo da se u narednom periodu dosljedno provodi navedena Uredba.

Stalna sredstva

Izvršen je uvid u sve segmente vezane za stalna sredstva kao što su: evidentiranje stalnih sredstava, knjiženje nabavki stalnih sredstava, obračun amortizacije stalnih sredstava, popis stalnih sredstava, knjiženje viškova i manjkova, poštivanje Zakonske uredbe o nabavci stalnih sredstava.

Specifikacija stalnih sredstava na dan 31.12.2001. godine

O P I S	Nabavna vrijednost	Ispravka vrijednosti	Sadašnja vrijednost
1	2	3	4
Zgrade	288.598	29.121	259.477
Namještaj	86.025	37.288	48.737
Oprema	515.202	310.496	204.706
Motorna vozila	41.324	16.415	24.909
Strojevi uređaji i instalacije	8.139	8.139	
UKUPNO	939.287	401.458	537.828

Novčana sredstva

Cjelokupno poslovanje Zavoda je obavljano preko jednog žiro-računa i blagajni koje su organizirane u sjedištu i područnim uredima. **Revizijom je utvrđeno da su stanja na računima i blagajnama svedena na nulu na kraju godine u skladu sa Uredbom o načinu rada trezora Službene novine FBiH 23/00.**

Uvidom u blagajničku dokumentaciju , metodom uzorka , uočene su nepravilnosti koje se odnose na isplate iz blagajne u svrhu čišćenja prostorija (Mostar , Široki Brijeg) sa radnicom koja nije uposlenik Zavoda , a sa kojom ne postoji ugovor o obavljanju posla i sa drugom radnicom koja je uposlenik Zavoda i kojoj se pored osnovne plaće isplaćuje naknada za čišćenje prostorija. Iste isplate nisu isplaćene u skladu sa Zakonom o porezima i doprinosima koji se odnose na sklapanje ugovora o djelu.

Preporuka :

Upućujemo da se navedene nepravilnosti u budućnosti ne ponavljaju i usklade sa zakonskim propisima.

Računovodstvo

U oblasti računovodstvene evidencije **su uočeni nedostaci koji utiču na istinit i fer prikaz finansijskih izvještaja (pogrešno iskazani prihodi i rashodi). Knjigovodstvo se vodi u skladu sa postojećim propisima koji reguliraju ovu oblast. Ne postoje posebne računovodstvene politike za specifična evidentiranja poslovnih događaja. U upotrebi su opća pravila o knjigovodstvu. Knjigovodstvene evidencije osiguravaju zadovoljavajući nivo informacija o stanjima pojedinih stavki. Postoji u upotrebi softver preko kojeg se vodi knjigovodstvo , koji bi trebalo unaprijediti (npr. mogućnost izlistavanja bruto bilansa).**

Preporuka :

Ovdje još skrećemo pažnju na slučajeve gdje su nastale obaveze knjižene direktno na rashode bez evidentiranja nastanka obaveze , što je u suprotnosti sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta Službene novine FBiH 6/99. I ako navedeno ne utiče na finansijski rezultat preporučujemo da se Pravilnik o knjigovodstvu u narednom periodu u cjelosti poštuje.

ZAKLJUČAK

Revizija je izvršena u potpunosti i bez problema vezanih za dostupnost dokumentacije i njene cjelokupnosti.

Tokom obavljanja revizije tim Ureda za reviziju F BiH je uočio sljedeće :

- **Prihodi i rashodi su pogrešno iskazani. S toga preporučujemo da se u narednom periodu obrati potpuna pažnja kod evidentiranja prihoda.**
- **Uredba o postupku nabave roba , usluga i ustupanju radova djelimično je poštivana. Upućujemo da se u narednom periodu dosljedno provodi navedena uredba.**
- **Rashodi su prekoračeni u odnosu na rebalans kod većine stavki rashoda. Mišljenja smo da bi suštinsko provođenje sistema internih kontrola doprinjelo otklanjanju navedenog nedostatka.**

- **Pojedine obaveze knjižene su direktno na rashode bez stvaranja obaveza. Mišljenja smo da suštinski razlog za nastajanje ovog nedostatka nije postojao , tako da se ove nepravilnosti ne bi smjele u budućnosti ponavljati.**
- **Vlastiti prihodi su samo dijelom vraćani na budžet. Trošenje vlastitih prihoda spada u ne zakonito trošenje sredstava. Mišljenja smo da takav način trošenja sredstava u budućnosti ne bi smio ponavljati.**

Na kraju mišljenja smo , da preporuke koje smo dali u ovom izvještaju i način njihovog rješavanja , treba u narednom periodu provoditi dosljedno , kako bi finansijski izvještaji iskazivali istinito i fer finansijski položaj Federalnog zavoda za statistiku , kao i da bi se poslovanje Zavoda uskladilo sa zakonskim propisima.

KOMENTAR

Federalni zavod za statistiku se u roku koji je bio određen očitovao na nacrt našeg izvještaja o izvršenoj reviziji. U tom očitovanju nisu imali primjedbi na naš izvještaj o izvršenoj reviziji i pojasnili su okolnosti pod kojima su nastale nepravilnosti , koje smo mi naveli u izvještaju.

Ovlašteni revizor

Velić Fuad

Revizor

Barbarič Dubravka

Mlađi revizor

Novak Jadranka